

Cementiri de Castellnou de Bages

Castellnou de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Pl. de l'Església, s/n. Castellnou de Bages - 08251
Emplaçament Nucli antic de Castellnou

Coordenades:

Latitud: 41.834
Longitud: 1.83758
UTM Est (X): 403481
UTM Nord (Y): 4631999

Classificació

Número de fitxa 08062 - 77
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XX
Any 2000
Autoria de l'element: Antoni González, Domingo García-Pozuelo, Lluís Clotet, Òscar Tusquets
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Castellnou de Bages. Pl. de l'Església, s/n. Castellnou de Bages - 08251

Fitxes associades:

[Sant Andreu de Castellnou](#)
[Casa Rectoral de Castellnou](#)

Autoria de la fitxa Laura Llorens Travé i Jordi Tornés Bes
Data de registre de la fitxa: dt., 23/01/2007 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: Oficina de Patrimoni Cultural
Data de la darrera revisió: dj., 16/04/2026 - 16:47

Descripció

El nou cementiri de Castellnou de Bages s'emplaça entre els vestigis de l'antiga casa rectoral, que va quedar destruïda arran d'un incendi l'any 1936, i n'aprofita les estructures que es conserven. Està concebut com a espai funerari i simbòlic, però també com a espai públic de visita.

S'accedeix al cementiri per sota l'arc que forma l'antic pas que comunicava la casa rectoral amb l'església. El primer espai que trobem és l'anomenada plaça de Llevant que s'obre al paisatge amb un banc d'acer inoxidable, el "banc catalano", un disseny de Lluís Clotet i Oscar Tusquets, 1974. En aquest espai hi ha quatre enterraments en fossa, amb làpides de granit Juparana de la Índia, disposats en un lleuger pendent. Aquesta plaça es delimita a l'est per un mur baix que s'estén en dos trams separats per una gàrgola de marbre blanc, i es tanca al nord per l'antic cup de Can Batista, convertit avui en espai de sepultura. En aquest cup es va dipositar el cos del maqui Ramon Vila Capdevila "Caracremada", juntament amb altres restes humanes localitzades durant les excavacions arqueològiques. Sota el sector de llevant hi ha setze enterraments en fossa i l'ossera comuna.

A través d'un arc ogival gòtic s'accedeix a un altre àmbit, l'antic espai dels cellers i la quadra, on hi ha dos cossos de nínxols (un de sis nínxols sota la volta de l'antic vestíbul de la rectoria) i l'altre de dotze (en un espai annex), sota una volta de canó de pedra de l'antic vestíbul de la casa rectoral. Aquest espai, pel costat nord, és tancat per un mur amb restes d'*opus spicatum*, que ens testimonia la fase més antiga d'aquest edifici que es podria situar al segle X. Al sud de l'espai de la "plaça", hi ha un altre sector amb un nou conjunt de nínxols (un de divuit i un de dotze). Tot seguit hi ha l'accés per escales al pis superior, l'antic habitatge del rector, on es pot observar una instal·lació d'un mur de marbre blanc inclinat dissenyat per reflectir la llum de migdia.

El segon pis està destinat al passeig o reflexió, té dos espais descoberts, un cap a ponent i l'altre cap a llevant, on es van col·locar dos elements que li donen al conjunt una gran singularitat. El primer és la instal·lació per part del pintor i arquitecte Domingo García-Pozuelo d'"El balcó de Montserrat", que el conformen dues grans plaques de marbre blanc de Macael disposades en angle, que estan situades a l'antic balcó del despatx del rector, des d'on es pot veure la muntanya de Montserrat. Des de l'exterior es veu una llinda on hi ha la inscripció: 17 + 21 RT. FELIX PUIG REFAGUT". En aquest primer espai hi ha un columbari d'urnes cineràries, que aprofita un antic armari encastrat del que era el despatx del rector. Al segon espai hi ha la instal·lació de l'arquitecte Antoni González, un monòlit negre que porta per títol "La porta entre dos mons". Es tracta d'un homenatge a "2001, una odissea de l'espai" amb la idea d'evocar una porta simbòlica entre el món dels vius i dels morts. Sota aquest espai de terrassa hi tenim el museu, amb una entrada independent del recinte funerari.

Història

El cementiri està emplaçat en els vestigis de l'antiga casa rectoral, de la qual els estudis arqueològics i arquitectònics realitzats suggereixen uns orígens que es podrien ubicar cronològicament al segle X i apunten una possible relació entre aquesta construcció del segle X i el *Castell Nou* (citat a la documentació durant el segle XI). Les funcions d'aquest espai com a rectoria queden documentades al segle XV (1425) i tindran continuïtat al llarg dels segles. Durant el primer terç del segle XX, la rectoria va acollir una escola i, entre 1905 i 1936, s'hi va instal·lar l'Ajuntament. L'any 1936, tant l'església com la rectoria van ser incendiades. A causa de l'incendi es varen destruir objectes litúrgics, obres d'art i l'arxiu parroquial i la rectoria va quedar en ruïnes. Un cop enrunada, part del material constructiu es va utilitzar per bastir cases properes.

Entre 1976 i 1984 la Diputació de Barcelona va portar a terme la restauració de l'església de Sant Andreu, i l'any 1993 l'Ajuntament de Castellnou va sol·licitar a la corporació una nova actuació a l'església i la remodelació de l'antic cementiri que tenia situat al voltant. El 1996 el Servei de Patrimoni Arquitectònic Local va iniciar les valoracions per arranjar l'entorn i construir el nou cementiri municipal. Després de diferents estudis, es va proposar la instal·lació d'un espai funerari a les ruïnes de l'antiga casa rectoral, que havia quedat abandonada des de l'incendi de 1936 i que estava amenaçada d'enderroc.

Abans d'engegar aquestes actuacions, es van portar a terme campanyes arqueològiques entre els anys 1997 i 2000, tant a la rectoria com al seu entorn. Durant aquestes intervencions es va fer l'estudi de les restes òssies localitzades i un estudi paleoantropològic de les restes de Ramon Vila Capdevila "Caracremada", que es van traslladar a un altre sector del nou cementiri (el cup de Can Batista). Es va portar a terme l'adaptació de l'espai que ocupava la rectoria per ubicar-hi el nou cementiri municipal, segons el projecte de l'SPAL. Per a fer-ho possible, les ruïnes de la rectoria es van haver de consolidar, es van reintegrar llacunes existents als murs i es van habilitar mòduls de nínxols a la planta baixa i columbaris a la planta pis.

El nou cementiri es va inaugurar el juliol de l'any 2000 i va ser inspirat per altres espais funeraris ubicats en ruïnes com és el de Comillas a Cantàbria.

Bibliografia

GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, Antoni. (2000). Para qué y para quién las ruinas. Actuación en la termas de Sant Boi de Llobregat y construcción del nuevo cementerio de Castellnou de Bages. Quaderns científics i tècnics de restauració monumental Q12. Diputació de Barcelona, Barcelona.

González Moreno-Navarro, A. (2001). "Nuevo cementerio municipal de Castellnou de Bages (Barcelona, España)". *Informes de la Construcción*, 52 (471), 5–19. <https://doi.org/10.3989/ic.2001.v52.i471.679>

González Moreno-Navarro, A. (2001). "Lugar, memoria y restauración. El cementerio de Castellnou de Bages (Barcelona)". *Loggia. Arquitectura & Restauración*. <https://doi.org/10.4995/loggia.2001.5226>

GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, Antoni. (2006). Conservació preventiva: última etapa. Memòria SPAL 1999-2001. Diputació de Barcelona. Barcelona.

López Mullor, A.; Gutiérrez García-Moreno, A. (2002). "Arqueologia de l'arquitectura a l'antiga rectoria de Sant Andreu de Castellnou de Bages". II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya. Sant Cugat del Vallès. <https://www.raco.cat/index.php/RAP/article/viewFile/251621/336524>

López Mullor, A.; Gutiérrez García-Moreno, A. (2004). "Estudi arqueològic de l'antiga casa rectoral de Sant Andreu de Castellnou de Bages". A: Actes de les Jornades d'Arqueologia i Paleontologia (La Garriga, 2001), vol. III. Barcelona: Generalitat de Catalunya i Diputació de Barcelona.

<https://drac.cultura.gencat.cat/handle/20.500.12368/34797>

Diputació de Barcelona, Servei de Patrimoni Arquitectònic Local, (2007). Antiga casa rectoral de Castellnou de Bages. Memòria d'arqueologia i història. Barcelona: Diputació de Barcelona.

<https://www.diba.cat/documents/429042/1148c478-0e73-49aa-aa58-91e96d85e5ad>

